

האזרחות במדינת ישראל

הדף הזה מסכם את כל הנושא במילים פשוטות. קוראים לאט, חלק אחר חלק. אחרי כל חלק עוצרים ומספרים לעצמכם מה למדנו.

הנושא במבט כולל

- 1 **האזרחות במדינת ישראל** — למשל מכוח התאזרחות - אדם בגיר יכול לקבל אזרחות ישראלית על פי קריטריונים שונים למשל: מגורים בישראל במשך שלוש שנים, בקיאות מסוימת בשפה העברית וכו'. 2 דרכי רכישת אזרחות ישראלית אזרחות מכוח לידה: ילידי ישראל לאזרחים ישראלים. אזרחות מכוח חוק השבות: כל יהודי הזכאי לעלות לישראל ולקבל אזרחות. אזרחות מכוח התאזרחות: תהליך למבקשים שאינם יהודים - תנאי מגורים, ידיעת עברית ועוד. אזרחות מכוח מגורים ומכוח נישואין: מסלולים נוספים הקבועים בחוק האזרחות.
- 2 **האזרחות במדינת ישראל - המשך** — חוק השבות חוק השבות (1950) מקנה לכל יהודי זכות לעלות לישראל ולקבל אזרחות. החוק מבטא את תפיסת היסוד של ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי. סביב החוק קיימת מחלוקת בין רואים בו ביטוי לצדק היסטורי לבין הרואים בו אפליה לטובת יהודים. 2 תפיסת היסוד של חוקי האזרחות ישראל היא מדינת הלאום של העם היהודי: כל יהודי זכאי לעלות ולהתאזרח (חוק השבות). עם זאת, אזרחות ניתנת גם למי שאינו יהודי, בדרכים הקבועות בחוק האזרחות.
- 3 **האזרחות במדינת ישראל - המשך** — המחלוקת על האזרחות בין התפיסה היהודית (זכות שבות ליהודים בלבד) לבין התפיסה הדמוקרטית (אזרחות שווה לכולם). חוק האזרחות והכניסה לישראל (2003): הגבלות על אזרחות מכוח נישואין לפלסטינים - מחלוקת ביטחון מול שוויון. 2 חוק האזרחות והכניסה לישראל מסלולי אזרחות: לידה, שבות, התאזרחות, מגורים, נישואין. חוק האזרחות קובע תנאים: תקופת מגורים, ידיעת עברית, אמונים למדינה. הגבלות מיוחדות בנישואי פלסטינים: טענה ביטחונית מול טענת אפליה.
- 4 **האזרחות במדינת ישראל - המשך** — זכויות וחובות האזרח אזרחות כוללת זכויות (פוליטיות, אזרחיות, חברתיות) וחובות (שמירת חוק, מסים, גיוס). ההבדל בין תושב לאזרח: תושבי מזרח ירושלים ללא אזרחות מלאה. 2 דרכי רכישת אזרחות בישראל על פי חוק האזרחות תשי"ב-1952 האזרחות נרכשת בדרכים הבאות: לידה בישראל, שיבה (על פי חוק השבות), לידה לאזרח ישראלי, התאזרחות ומתן אזרחות. 3 חוק השבות כמסלול לאזרחות יהודים העולים לישראל מקבלים אזרחות מכוח חוק השבות באופן מיידי, בעוד שאזרחות למי שאינם יהודים ניתנת בעיקר דרך לידה או התאזרחות על פי תנאי חוק האזרחות.
- 5 **האזרחות במדינת ישראל - המשך** — זכויות וחובות האזרח אזרחות מקנה זכויות פוליטיות (לבחור ולהיבחר) וזכויות חברתיות, ומטילה חובות: ציות לחוק, תשלום מסים ותרומה לביטחון ולחברה. 2 פסילת אזרחות במקרים חריגים שר הפנים רשאי לפסול אזרחות, למשל בשל הפרת נאמנות למדינה, ובלבד שהפסילה נתונה לביקורת שיפוטית ואינה מותירה אדם חסר אזרחות שלא כדין.
- 6 **האזרחות במדינת ישראל - המשך** — מושגי מפתח לחזרה למשל דרכי רכישת אזרחות בישראל חוק השבות כמסלול לאזרחות זכויות וחובות האזרח פסילת אזרחות

מה שואלים בבגרות על הנושא הזה?

- הסבר תופעה או סיבות בעזרת החומר שלמדתם
- ביסוס הטענה בציטוט או התייחסות ישירה לקטע
- דרכי רכישת אזרחות ישראלית
- תפיסת היסוד של חוקי האזרחות
- המחלוקת על האזרחות
- חוק האזרחות והכניסה לישראל

טעויות נפוצות — תזכורת אחרונה:

- מציינים את המושג בלי להציג אותו - ציון בלבד לא מספיק.
- שוכחים לקשר את ההסבר לקטע עצמו - חובה ציטוט או התייחסות ישירה לקטע.
- כותבים תשובה כללית בלי המושגים המקצועיים מהמחווין.

מבוסס על חומרי עמוד הנושא באתר ועל מוקדי הלימוד של משרד החינוך (תכנית אשנב). חומר לתרגול ולחזרה עצמית.